

Teoria • Zadania • Sprawdzian • Matura ustna • Wypracowanie

ANTYK i BIBLIA

kompletny warsztat maturalny

Monika Andrulewicz

Zdaj Dobrze

Spis treści

ANTYK.....	5
Teoria potrzebna do zdania matury	5
1. Nazwa i ramy czasowe.....	5
2. Grecja	6
3. Człowiek jako najważniejszy temat kultury.....	6
4. Religia starożytnych Greków.....	7
5. Mit – opowieść, która objaśnia świat.....	8
6. Motyw i topos	15
7. Mitologizmy w języku.....	16
8. Filozofia antyczna	17
9. Literatura antyczna	19
Epos.....	19
Tragedia antyczna	23
Poezja tyrtejska	26
Poezja Horacego	27
Kultura i sztuka antyku	31
Jak CKE pyta o antyk?.....	37
Zadania z arkuszy egzaminacyjnych.....	37
Antyk odpowiedzi.....	42
Jak CKE pyta o antyk? Wnioski dla maturzysty	44
45 zadań maturalnych	50
„Antygona” i tragedia antyczna	51
Mitologia	58
Homer i „Iliada”	60
Horacy i Tyrtajos	65
Sztuka i dziedzictwo antyku	67
Odpowiedzi, punktacja i wskazówki.....	69
Wielki sprawdzian z antyku	86
(na podstawie wydawnictw).....	86
Odpowiedzi.....	98
Antyk na maturze ustnej.....	107
Poświęcenie się w imię wyższych wartości.....	110
Kontekstownik	111
Sprawdź swoją odpowiedź.....	112
Problematyka winy i kary	112
Kontekstownik	114

Sprawdź swoją odpowiedź	115
Miłość silniejsza niż śmierć	115
Kontekstownik	117
Sprawdź swoją odpowiedź	117
Heroizm jako postawa człowieka w zmaganiu się z losem	118
Kontekstownik	120
Sprawdź swoją odpowiedź	120
Sofokles, „Antygona”	121
Prawa boskie a prawa ludzkie	121
Kontekstownik	123
Sprawdź swoją odpowiedź	123
Człowiek wobec przeznaczenia	124
Kontekstownik	126
Sprawdź swoją odpowiedź	126
Kontekstownik do pytań z antyku	127
Bank najważniejszych pojęć	128
Zaplanuj dowolną odpowiedź ustną	128
Ostatnia kontrola przed wypowiedzią	129
Trening w trzech etapach	129
Antyk w wypracowaniu maturalnym. Od tematu do akapitu	130
Karta szybkiej analizy tematu	132
20 autorskich tematów z antykiem	135
Jak funkcjonalnie wykorzystać antyk?	140
Planowanie argumentacji krok po kroku	143
BIBLIA	166
Teoria potrzebna do zdania matury	166
Księga Rodzaju	171
Księga Hioba	176
Księga Koheleta	178
Księga Psalmów	179
Apokalipsa św. Jana	180
Najważniejsze motywy Nowego Testamentu	182
Biblia jako żywa tradycja	183
Biblia na maturze	183
Biblia w skrócie	184
Po tym rozdziale powinienś umieć	184
BIBLIA NA MATURZE	186

Zadania z arkuszy egzaminacyjnych.....	186
Biblia – odpowiedzi.....	190
30 zadań maturalnych.....	191
Księga Rodzaju – początek, wolność i odpowiedzialność.....	192
Hiob i Kohelet – cierpienie, poznanie i przemijanie	199
Psalmy i styl biblijny – modlitwa, obrazowanie, nawiązanie.....	204
Apokalipsa i żywa tradycja – sąd, zagłada i odnowienie.....	207
Odpowiedzi	210
Wielki sprawdzian z Biblii	221
Klucz odpowiedzi i zasady oceniania	235
Biblia na maturze ustnej	242
Motyw cierpienia niezawinionego	242
Kontekstownik	244
Sprawdź swoją odpowiedź.....	245
Człowiek wobec niestałości świata.....	245
Kontekstownik	247
Sprawdź swoją odpowiedź.....	247
Wizja końca świata.....	248
Kontekstownik	250
Sprawdź swoją odpowiedź.....	251
Kontekstownik do pytań z Biblii	251
Bank najważniejszych pojęć.....	252
Zaplanuj dowolną odpowiedź ustną.....	252
Ostatnia kontrola przed wypowiedzią.....	253
Trening w trzech etapach.....	253
Biblia w wypracowaniu maturalnym	254
15 autorskich tematów typu maturalnego z Biblią	255
Bank motywów, toposów i symboli	263
Cztery modelowe plany argumentacji.....	264
Bank funkcjonalnych kontekstów do 15 tematów	267

ANTYK

Teoria potrzebna do zdania matury

Antyk to epoka, od której rozpoczyna się historia literatury europejskiej. Jej najważniejsze dzieła powstały w starożytnej Grecji i Rzymie, ale stworzone wówczas opowieści, gatunki oraz sposoby myślenia przetrwały znacznie dłużej niż same starożytne państwa.

To właśnie z antyku pochodzą mity o Prometeuszu, Syzyfie, Dedalu i Ikarze, Orfeuszu, Edypie czy wojnie trojańskiej. W starożytności ukształtowały się epos, tragedia i oda. Grecy filozofowie stawiali pytania o prawdę, szczęście, dobro oraz granice ludzkiego poznania. Pisarze późniejszych epok wielokrotnie powracali do tych historii i idei, zmieniali je, polemizowali z nimi albo wykorzystywali je do opisywania własnej rzeczywistości.

Dlatego znajomość antyku nie sprowadza się do pamiętania imion bogów. Pozwala rozpoznawać motywy, symbole, związki frazeologiczne, postawy bohaterów i nawiązania obecne w literaturze od renesansu aż po współczesność.

W aktualnej podstawie programowej na poziomie podstawowym z antykiem wiązą się przede wszystkim: „Mitologia”, część I: Grecja Jana Parandowskiego, „Iliada” Homera we fragmentach, „Antyгона” Sofoklesa oraz wybrane utwory Horacego. Podstawa obejmuje również rozpoznawanie eposu, tragedii antycznej i ody, tragizmu, patosu, motywów, toposów oraz żywotności tradycji antycznej w późniejszych utworach. „Odyseja” Homera we fragmentach należy do zakresu rozszerzonego.

1. Nazwa i ramy czasowe

Słowo antyk pochodzi od łacińskiego antiquus, czyli „dawny”, „starożytny”. W historii literatury nazwą tą określa się przede wszystkim dorobek starożytnych Greków i Rzymian.

Za początek literatury europejskiej przyjmuje się umownie około VIII wieku p.n.e., kiedy powstały przypisywane Homerowi eposy: „Iliada” i „Odyseja”. Symboliczną datą zamykającą starożytność jest 476 rok n.e., czyli upadek Cesarstwa Zachodniorzymskiego.

Daty te służą porządkowaniu historii. Kultura antyczna nie zniknęła jednak wraz z końcem Cesarstwa Rzymskiego. Jej język, literatura, filozofia, prawo i sztuka stały się fundamentem kultury europejskiej.

Najważniejsze etapy rozwoju kultury antycznej

Okres	Najważniejsze zjawiska
archaiczny	rozwój polis, poezja Homera, kształtowanie się greckiej mitologii
klasyczny	rokwit Aten, teatru, tragedii, filozofii, demokracji i sztuki
hellenistyczny	rozprzestrzenienie się kultury greckiej po podbojach Aleksandra Wielkiego, rozwój stoicyzmu i epikureizmu
rzymski	przejęcie i przekształcenie greckiego dziedzictwa, rozwój literatury łacińskiej, prawa i idei państwa

Szczególnie ważne dla literatury są V i IV wiek p.n.e., kiedy działali między innymi Sofokles, Sokrates, Platon i Arystoteles. Dorobek Greków silnie oddziaływał na kulturę rzymską, a za jej pośrednictwem – na kolejne epoki europejskie.

Jak CKE pyta o antyk?

Zadania z arkuszy egzaminacyjnych

Zadania z arkuszy maturalnych i próbnych z lat 2024–2026

W tym rozdziale znajdziesz zadania dotyczące antyku pochodzące z **arkuszy maturalnych CKE oraz arkuszy próbnych z lat 2024–2026**. Zebraliśmy je po to, abyś mógł zobaczyć, jak wiedza o epoce jest sprawdzana podczas egzaminu i jak wyglądają zadania, z którymi rzeczywiście spotykają się maturzyści.

To ważne, ponieważ na maturze nie wystarczy pamiętać fabuły utworu, nazwiska autora czy definicji pojęcia. CKE sprawdza przede wszystkim, czy potrafisz **wykorzystać wiedzę w praktyce**: odczytać fragment, rozpoznać problem, połączyć tekst z całym utworem, zastosować właściwy termin oraz sformułować krótką i precyzyjną odpowiedź.

Pracując z zadaniami, zwróć uwagę na to:

- jakie zagadnienia z antyku powtarzają się w arkuszach;
- w jaki sposób formułowane są polecenia;
- kiedy trzeba odwołać się tylko do fragmentu, a kiedy również do znajomości całego utworu;
- jak szczegółowa powinna być odpowiedź;
- za jakie elementy można otrzymać punkt.

Najpierw spróbuj rozwiązać każde zadanie samodzielnie. Dopiero później porównaj swoją odpowiedź z kluczem i sprawdź, czy wykonałeś wszystkie części polecenia. Nie oceniaj odpowiedzi jedynie na podstawie tego, czy „mniej więcej chodziło Ci o to samo”. W zadaniach maturalnych liczy się również precyzja, kompletność i właściwe uzasadnienie.

Po części zawierającej zadania znajdziesz **wskazówki pokazujące, jak rozwiązywać tego typu polecenia krok po kroku**. Dzięki nim zobaczysz nie tylko prawidłową odpowiedź, lecz także sposób myślenia, który prowadzi do jej sformułowania.

Potraktuj te zadania jak próbę generalną: zobacz, jak CKE pyta o antyk, sprawdź własny sposób myślenia i naucz się zamieniać wiedzę w punktowaną odpowiedź.

Zadanie 1 (0–1)

Przeczytaj poniższy fragment utworu literackiego.

Sofokles

„Antygona”

KREON

Nie był ci bratem ten, co poległ drugi.

45 zadań maturalnych

CZĘŚĆ WPROWADZENIE

Jak pracować z tym rozdziałem?

Ten rozdział powstał po to, aby przełożyć wiedzę o antyku na umiejętności potrzebne podczas egzaminu maturalnego. Zadania nie wymagają jedynie odtworzenia fabuły ani zapamiętania definicji. Trzeba w nich uważnie czytać fragment, rozpoznawać wartości i postawy bohaterów, stosować pojęcia historycznoliterackie, interpretować symbole, porównywać teksty oraz wykorzystywać znajomość całego utworu.

Co znajdziesz w środku?

45 autorskich zadań ułożonych na wzór sposobu myślenia sprawdzanego przez CKE. Zestaw obejmuje „Antygonę”, mitologię grecką, „Iliadę”, poezję Horacego i Tyrtajosa oraz sztukę i dziedzictwo antyku. Do każdego zadania dołączono przykładową odpowiedź, zasady oceniania i krótką podpowiedź, jak dojść do rozwiązania.

Ważne

To nie są zadania pochodzące z arkuszy CKE. Są to zadania autorskie, skonstruowane tak, aby ćwiczyły te same operacje: wnioskowanie z tekstu, łączenie fragmentu z całym utworem, interpretowanie środków artystycznych, porównywanie tekstów kultury i precyzyjne wykonywanie poleceń.

Jak rozwiązywać zadania?

- Najpierw przeczytaj polecenie i podkreśl czasownik operacyjny: wyjaśnij, wykaż, uzasadnij, porównaj, oceń.
- Sprawdź, ilu elementów wymaga odpowiedź: jednej cechy, dwóch argumentów, punktu wspólnego i różnicy.
- Oprzyj odpowiedź na konkretnym szczególe fragmentu lub wydarzeniu z całego utworu.
- Po rozwiązaniu porównaj swoją wypowiedź z kluczem. Przykładowa odpowiedź nie jest jedyną możliwą - liczy się poprawne i funkcjonalne rozumowanie.
- Przeczytaj rubrykę „Jak myśleć?”. Pokazuje ona drogę do odpowiedzi, a nie gotową formułę do zapamiętania.

„Antygona” i tragedia antyczna

Zadanie 1.

(0–2 pkt)

„Współkochać przyszląm, nie współnienawidzić”.

Sofokles, „Antygona”

Odwołując się do zacytowanych słów oraz do całego dramatu Sofoklesa, wyjaśnij, jaką hierarchię wartości przyjmuje Antygona.

.....

.....

.....

Zadanie 2.

(0–2 pkt)

Przeczytaj definicję.

Argument odwołujący się do autorytetu - argument, którego zasadność wynika z powołania się na osobę, instytucję, prawo lub tradycję uznawane przez odbiorców za szczególnie ważne i godne zaufania.

Twój zakaz nie pochodzi od bogów. Odwieczne prawa są starsze niż decyzja każdego władcy.

Parafraza stanowiska Antygony

Wykaż, że Antygona posługuje się argumentem odwołującym się do autorytetu.

.....

.....

.....

Zadanie 3.

(0–2 pkt)

KREON: Po zakończonej wojnie państwo potrzebuje porządku. Obrońca miasta zasługuje na cześć, a zdrajca - na karę.

ANTYGONA: Śmierć kończy ziemskie spory. Każdy zmarły ma prawo do pogrzebu, a siostra nie może wyrzec się własnego brata.

Parafrazy stanowisk bohaterów

Wskaż dwa konflikty wartości ujawniające się w sporze Antygony i Kreona.

.....

.....

.....

.....

.....

Wielki sprawdzian z antyku (na podstawie wydawnictw)

Powtórka wiedzy ze szkoły

Ten zestaw pomoże Ci przypomnieć, uporządkować i sprawdzić wiedzę o antyku zdobytą podczas lekcji języka polskiego. Obejmuje wiadomości o kulturze starożytnej Grecji i Rzymu, mitologii, „Iliadzie”, teatrze greckim, „Antygonie”, filozofii antycznej, poezji Horacego i Tyrtajosa oraz sztuce starożytnej.

Nie jest to arkusz zbudowany wyłącznie z zadań typu maturalnego. Znajdziesz tu również pytania przypominające szkolne kartkówki i sprawdziany: wymagające znajomości pojęć, bohaterów, wydarzeń, cech gatunkowych, symboli i najważniejszych idei epoki. Część zadań opiera się jednak na fragmentach tekstów i wymaga wykorzystania wiedzy podczas interpretacji.

Zestaw jest przeznaczony dla:

- uczniów, którzy zakończyli omawianie antyku;
- maturzystów potrzebujących solidnej powtórki podstaw;
- uczniów edukacji domowej pracujących samodzielnie;
- nauczycieli i korepetytorów poszukujących obszernego banku zadań.

Nie trzeba rozwiązywać wszystkich zadań jednocześnie. Można pracować działami, wybierać zadania do kartkówek i lekcji powtórzeniowych albo potraktować cały zestaw jako końcowy sprawdzian z epoki.

Zakres sprawdzianu został oparty na zagadnieniach najczęściej powtarzających się w przesłanych materiałach: mitologii, tragedii antycznej i „Antygonie”, eposie, teatrze greckim, filozofii, poezji Horacego oraz sztuce antycznej.

Ważne: ten zestaw nie jest próbnym testem maturalnym. To rozbudowana powtórka wiedzy szkolnej, która przygotowuje Cię do późniejszego rozwiązywania zadań typu CKE.

CZĘŚĆ I. ANTYK – EPOKA I KULTURA

Zadanie 1. (0–2)

Wyjaśnij znaczenie terminu **antykw**. Podaj umowną datę końcową tej epoki oraz wskaż, z kulturami których ludów jest ona przede wszystkim związana.

.....

.....

.....

Zadanie 2. (0–2)

Podaj cztery okresy rozwoju literatury antycznej.

1.
2.
3.
4.

Zadanie 3. (0–3)

.....

Zadanie 44. (0–3)

Podaj trzy racje, którymi kierowała się Antygona, decydując się na pochowanie Polinejkesa.

1.
2.
3.

Zadanie 45. (0–3)

Podaj trzy racje, którymi Kreon uzasadniał zakaz pochowania Polinejkesa.

1.
2.
3.

Zadanie 46. (0–2)

Wyjaśnij, na czym polega kontrast między Antygoną a Ismeną.

.....

Zadanie 47. (0–3)

Wyjaśnij, dlaczego Antygona jest bohaterką tragiczną.

.....

Zadanie 48. (0–3)

Uzasadnij, że również Kreona można uznać za bohatera tragicznego.

.....

CZĘŚĆ V. FILOZOFIA ANTYCZNA I HORACJANIZM

Zadanie 49. (0–2)

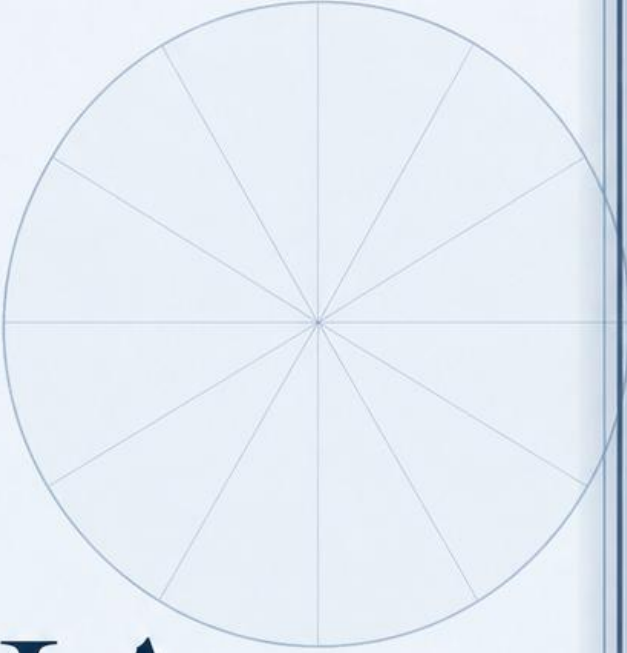
Wyjaśnij główne założenia stoicyzmu.

.....

Zadanie 50. (0–2)

Wyjaśnij główne założenia epikureizmu.

.....

BIBLIA

Kompletny warsztat maturalny

Teoria, zadania, matura ustna i wypracowanie

MONIKA ANDRULEWICZ

BIBLIA

Teoria potrzebna do zdania matury

Biblia jest jednym z najważniejszych źródeł europejskiej kultury. Wywodzą się z niej opowieści, symbole, związki frazeologiczne, wzorce postaci i sposoby przedstawiania świata, do których nawiązują literatura, malarstwo, muzyka, teatr i film. Bez znajomości tradycji biblijnej trudno w pełni odczytać wiele utworów powstałych od średniowiecza po współczesność.

Znajomość Biblii nie oznacza pamięciowego opanowania wszystkich wydarzeń i imion. Na maturze trzeba przede wszystkim rozumieć sens wybranych historii, rozpoznawać motywy i symbole, interpretować zachowania bohaterów, odczytywać stylizację biblijną oraz funkcjonalnie wykorzystywać Biblię jako kontekst.

Biblia powstawała w starożytności, ale nie jest epoką literacką ani pojedynczym utworem. Stanowi zbiór ksiąg tworzonych i redagowanych przez stulecia, w odmiennych warunkach historycznych i w różnych gatunkach. Obok opowieści o początkach świata znajdują się w niej modlitwy, pieśni, teksty prawne, proroctwa, listy, dialogi mądrościowe i symboliczne wizje końca historii.

Co nakazuje umieć podstawa programowa?

Na poziomie podstawowym Biblia należy do krótkich utworów poznawanych w całości lub we fragmentach. Podstawa programowa wymienia fragmenty pięciu ksiąg: Księgi Rodzaju, Księgi Hioba, Księgi Koheleeta, Księgi Psalmów oraz Apokalipsy św. Jana. Zapis ten wyznacza obowiązkowy rdzeń wiedzy, ale wymagania dotyczą również sposobu pracy z tekstem.

Księga	Najważniejsze zagadnienia
Księga Rodzaju	stworzenie świata i człowieka, raj i utrata pierwotnej harmonii, Kain i Abel, potop, przymierze z Noem, wieża Babel, dzieje patriarchów
Księga Hioba	cierpienie niezawinione, próba wiary, granice ludzkiego poznania, pytanie o sprawiedliwość i sens cierpienia
Księga Koheleeta	przemijanie, ulotność ludzkich osiągnięć, zmienność losu, śmierć, wartość codziennych darów
Księga Psalmów	psalm jako gatunek, modlitwa poetycka, obraz Boga i człowieka, paralelizm, symbolika i różne postawy podmiotu
Apokalipsa św. Jana	apokalipsa jako gatunek, symboliczna wizja walki dobra ze złem, sąd, zagłada starego porządku i odnowienie świata

Uczeń powinien wykazać się znajomością i zrozumieniem treści wskazanych lektur, rozpoznawać tematykę i problematykę tekstów, interpretować motywy, symbole i wartości oraz dostrzegać żywotność tradycji biblijnej w późniejszej kulturze. Podstawa wymaga również funkcjonalnego wykorzystywania biblizmów i rozpoznawania stylizacji biblijnej.

- rozpoznawać psalm i apokalipsę oraz wskazywać ich podstawowe cechy;
- interpretować treści alegoryczne i symboliczne;
- rozpoznawać motywy, toposy i archetypiczne sytuacje biblijne;
- porównywać tekst biblijny z późniejszym utworem lub innym tekstem kultury;
- wykorzystywać kontekst biblijny w interpretacji i argumentacji;

Zadanie 7.

(0–2
pkt)

Pieter Bruegel Starszy, „Wieża Babel”, 1563. Reprodukacja: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Wybierz dwa elementy obrazu i wyjaśnij, w jaki sposób mogą one przedstawiać pychę oraz rozpad wspólnoty opisane w historii wieży Babel.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 8.

(0–2
pkt)

Sytuacja współczesna

Międzynarodowy zespół tworzy jeden wielki projekt. Wszyscy używają tego samego języka, ale każde pojęcie rozumieją inaczej. Spotkania stają się coraz dłuższe, decyzje – sprzeczne, a wspólny cel znika pod warstwą ambicji poszczególnych grup.

Tekst autorski

Wykaż, że opisana sytuacja stanowi współczesną reinterpretację motywu wieży Babel. W odpowiedzi wskaż dwa podobieństwa.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Wielki sprawdzian z Biblii

40 zadań • matura podstawowa

Księga Rodzaju • Księga Hioba • Księga Koheleta • Księga Psalmów • Apokalipsa
św. Jana

Imię i nazwisko:

Wynik: / 100 pkt

JAK PRACOWAĆ?

Czytaj dokładnie czasowniki w poleceniach. W zadaniach otwartych odpowiadaj tylko na to, o co pytano, ale zawsze uzasadniaj wniosek konkretem z tekstu, historii biblijnej albo materiału źródłowego. Nie wystarczy nazwać motywu czy środka – trzeba wyjaśnić jego znaczenie lub funkcję.

CZĘŚĆ I. WIEDZA, POJĘCIA I ROZPOZNAWANIE

Zadanie 1. (0–4)

Połącz nazwę przekładu z właściwą informacją. Wpisz odpowiednie litery.

Przekład	Litera
1. Septuaginta	
2. Wulgata	
3. Biblia Jakuba Wujka	
4. Biblia Tysiąclecia	

- A. łaciński przekład związany przede wszystkim ze św. Hieronimem
- B. starożytny przekład ksiąg hebrajskich na język grecki
- C. polski przekład z XVI wieku, bardzo ważny dla rozwoju rodzimego stylu biblijnego
- D. współczesny polski przekład katolicki używany m.in. w liturgii

Zadanie 2. (0–2)

Rozszyfruj dwa adresy biblijne. Podaj nazwę księgi, numer rozdziału i zakres wersetów.

Adres	Pełny zapis
Koh 12,1–2	
Ap 5,1–6	

Zadanie 3. (0–2)

Uzupełnij zdania właściwymi biblizmami z ramki. Każdego użyj tylko raz.

BIBLIZMY

manna z nieba • salomonowy wyrok • niewierny Tomasz • kozioł ofiarny

A. Niespodziewana dotacja okazała się dla małej fundacji prawdziwą

.....

B. Po tygodniach sporu mediator zaproponował rozwiązanie tak trafne, że nazwano je

.....

C. Michał nie uwierzył w wynik eksperymentu, dopóki sam nie zobaczył danych – zachował się jak

D. Zespół próbował obarczyć jednego pracownika winą za błędy całego działu, czyniąc z niego

.....

Zadanie 4. (0–3)

Przyporządkuj postaciom ich najbardziej charakterystyczne znaczenie archetypiczne. Jedna odpowiedź jest zbędna.

Postać	Litera
1. Noe	
2. Abraham	
3. Józef	
4. Kohelet	
5. apokaliptyczny wizjoner	

A. człowiek poddany radykalnej próbie zaufania

B. mędrzec konfrontujący ludzkie ambicje z przemijaniem i granicami wiedzy

C. człowiek ocalający wspólnotę i to, co ma przetrwać katastrofę

D. ktoś, kto odczytuje ukryty sens historii za pomocą symbolicznej wizji

E. odrzucony przez bliskich, który dzięki mądrości bierze odpowiedzialność za los innych

F. buntownik odrzucający wszelkie więzi i normy wspólnoty

Zadanie 5. (0–3)

Rozpoznaj formę lub tradycję literacką na podstawie opisu. Następnie wybierz jedną z nich i dopisz jej najważniejszą funkcję.

Opis	Forma / tradycja
Modlitewny utwór poetycki skierowany do Boga; może wyrażać pochwałę, prośbę, skargę lub wdzięczność.	
Tekst rozważający sens życia, cierpienie, przemijanie i granice ludzkiej wiedzy.	
Symboliczna wizja odsłaniająca sens historii oraz zapowiadająca sąd i ostateczne zwycięstwo dobra.	

Sprawdź swoją odpowiedź

- ☐ Wyjaśniłem znaczenie pojęcia „apokalipsa”.
- ☐ Zaznaczyłem, że wizja ma charakter symboliczny, a nie reporterski.
- ☐ Omówiłem co najmniej dwa konkretne obrazy apokaliptyczne.
- ☐ Połączyłem katastrofę z walką dobra ze złem i sądem.
- ☐ Uwzględniłem finałową wizję odnowienia świata.
- ☐ Kontekst został porównany z Apokalipsą, a nie jedynie wymieniony.
- ☐ Wniosek uwzględnia zarówno ostrzeżenie, jak i nadzieję.

PEŁNE OPRACOWANIE PYTANIA

Najpierw zbuduj własną wypowiedź na podstawie tej karty. Następnie porównaj ją z modelowym opracowaniem w ebooku „Opracowane pytania 2026–2028”.

CZĘŚĆ PODSUMOWANIE

Kontekstownik do pytań z Biblii

Nie wybieraj kontekstu wyłącznie dlatego, że pojawia się w nim ten sam motyw. Najpierw ustal, czy ma potwierdzić, przeciwstawić, zreinterpretować czy rozszerzyć sposób przedstawienia problemu. Poniższa tabela ułatwia znalezienie punktu połączenia, ale podczas odpowiedzi trzeba go samodzielnie wyjaśnić.

Pytanie	Kontekst	Punkt połączenia
1. Cierpienie niezawinione	„Treny” Jana Kochanowskiego	strata niewinnego dziecka, kryzys dotychczasowego światopoglądu i próba odzyskania równowagi
1. Cierpienie niezawinione	„Dżuma” Alberta Camusa	brak łatwego uzasadnienia cierpienia niewinnych oraz odpowiedź oparta na solidarności i działaniu
1. Cierpienie niezawinione	„Lament świętokrzyski”	ból matki wobec cierpienia niewinnego Syna i bezradność wobec krzywdy bliskiej osoby
1. Cierpienie niezawinione	teodycea	pytanie o możliwość pogodzenia istnienia zła z wiarą w dobrego i wszechmocnego Boga
2. Niestalość świata	Horacy, „Do Deliusza”	zmienność losu, pewność śmierci, potrzeba równowagi i umiarkowanego korzystania z życia
2. Niestalość świata	Jan Kochanowski, „Pieśń IX”, ks. I	niestalość Fortuny, niepewność przyszłości i zachowanie wewnętrznej stateczności
2. Niestalość świata	Daniel Naborowski, „Krótkość żywota”	gwałtowny upływ czasu oraz znikomość ludzkiego życia
2. Niestalość świata	malarstwo vanitas	symbole przemijania piękna, wiedzy, bogactwa i życia
3. Koniec świata	Czesław Miłosz, „Piosenka o końcu świata”	zestawienie monumentalnej katastrofy z końcem dokonującym się pośród zwyczajnej codzienności
3. Koniec świata	Zbigniew Herbert, „U wrót doliny”	reinterpretacja Sądu Ostatecznego jako odczłowieczającej procedury podziału ludzi
3. Koniec świata	Jan Kasprówicz, „Dies irae”	groza dnia gniewu, sądu, winy i cierpienia oraz bunt wobec katastrofy
3. Koniec świata	Albrecht Dürer, „Czterej jeźdźcy Apokalipsy”	plastyczny obraz nieuchronności, dynamiki i powszechności katastrofy